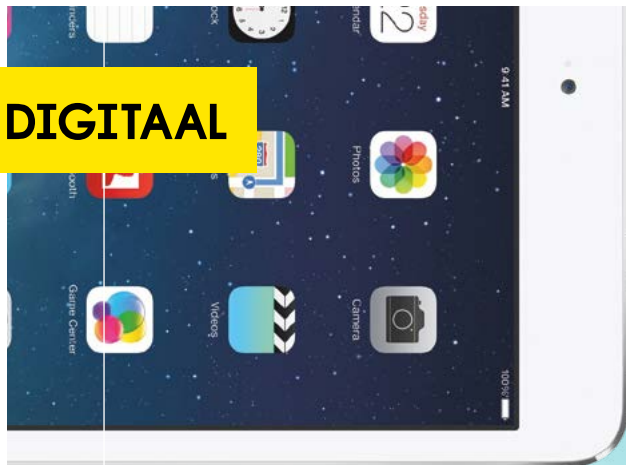

DIGITAAL

OPTIMAAL FOTO GRAFEREN

Foto's
maken,
bewerken
en delen

JEROEN HORLINGS

Optimaal fotograferen

JEROEN HORLINGS

OPTIMAAL
FOTO
GRAFEREN

1^e druk, juni 2015

Copyright 2015 © Consumentenbond, Den Haag
Auteursrechten op tekst, tabellen en illustraties voorbehouden
Inlichtingen Consumentenbond

Auteur: Jeroen Horlings

Verder werkten mee: Karen Reijneveld en Stefan Vrijdag (Consumentenbond)

Eindredactie: Vantilt Producties, Nijmegen

Grafische verzorging: PUUR Publishers

Foto's: Jeroen Horlings

ISBN 978 90 5951 3235

NUR 473

Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbende op het auteursrecht c.q. de uitgever van deze uitgave, door de rechthebbende(n) gemachtigd namens hem op te treden, niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op de gehele of gedeeltelijke bewerking.

De uitgever is met uitsluiting van ieder ander gerechtigd de door derden verschuldigde vergoedingen voor kopiëren, als bedoeld in artikel 17 lid 2, Auteurswet 1912 en in het KB van 20 juni 1974 (Stb. 351) ex artikel 16B Auteurswet 1912, te innen en/of daartoe in en buiten rechte op te treden.

Hoewel de gegevens in dit boek met grote zorgvuldigheid zijn bijeengebracht, aanvaardt de uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele (zet)fouten of onvolledigheden.

De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten van derden zo goed mogelijk te regelen; degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich tot de uitgever wenden.

INHOUD

Inleiding	13
1 Introductie	13
1.1 Vijf factoren voor succes	14
1.1a Apparatuur	14
1.1b Compositie	14
1.1c Camera-instellingen	14
1.1d Omgevingsfactoren	14
1.1e Beeldbewerking	15
1.2 De camera	16
2 Apparatuur	19
2.1 Compactcamera's & smartphones	20
2.1a Travelzooms	20
2.1b Superzooms/bridgecamera's	21
2.1c Outdoorcamera's	22
2.1d Compactcamera's met grote sensor	22
2.1e Smartphones	23
2.1f Lenscamera's/opzetcamera's	24
2.2 Camera's met verwisselbare lens	25
2.2a Spiegelreflexcamera's	26
2.2b Systeemcamera's	27
2.3 Soorten lenzen	29
2.3a De lens	29
2.3b Prime	31
2.3c Standaardzoom	32
2.3d Allroundzooms/superzooms	33
2.3e (Super)groothoek	34

2.3f	Macro	35
2.3g	Tele en telezoom	36
2.3h	Fisheye	37
2.3i	Voorzetlenzen	38
2.3j	Polarisatiefilter	38
2.4	Handige snufjes	41
2.4a	Gezichtsdetectie	41
2.4b	Knipperdetectie	41
2.4c	Lachdetectie	41
2.4d	Uhd-video (4k)	41
2.4e	Wifi	41
2.4f	NFC	42
2.4g	Bluetooth	42
2.4h	Gps	42
2.4i	4G	42
2.4j	Apps	42
2.4k	Handige schermen	43
2.4l	De smartphone als zoeker	43
2.4m	Focus peaking	43
2.4n	Focus tracking	44
2.4o	Terugkeerzoomfunctie	44
2.4p	Selfiestand	44
2.4q	Hulpmenu's	44
3	Compositie	45
3.1	Niet in het midden: de regel van derden	46
3.2	Staand of liggend?	51
3.3	Afleidende zaken	52
3.4	Lijnenspel	53
3.5	Meegaan met de richting	54
3.6	Voorgrond-achtergrond	55
3.7	Een duidelijk onderwerp	57
3.8	Totaalbeeld	57
3.9	Vertekeningen	58
3.10	Scherptediepte	59
3.11	Een camera vasthouden	60
3.12	Het scherm of de zoeker	61

3.13	Gemaakte foto's controleren	62
3.14	Zoomen en scherpstellen	63
3.14a	Zoom: optisch en digitaal	64
3.14b	Veel of weinig zoom?	66
3.14c	De groothoekstand	67
3.14d	De telestand	68
3.14e	De macrostand	69
4	Camera-instellingen: algemeen	71
4.1	Onscherpe achtergrond	72
4.2	Beweging	73
4.3	Belichting	74
5	Camera-instellingen: programmastanden	79
5.1	De automatische stand	81
5.2	Scènestanden	81
5.2a	De portretstand	82
5.2b	De landschapstand	82
5.2c	De nachtportretstand	83
5.2d	De macrostand	84
5.2e	De sportstand	84
5.2f	Flitser uit	85
5.2g	Creatieve filters	85
5.3	Semi-handmatige programmastanden	86
5.3a	P-stand	87
5.3b	A-stand	88
5.3c	S-stand	88
5.3d	M-stand	89
6	Camera-instellingen: voor gevorderden	91
6.1	Lichtmeting	92
6.1a	Meervlaksmeting	93
6.1b	Deelmeting	93
6.1c	Spotmeting	93
6.1d	Gemiddelde meting	93
6.2	Autofocus	94
6.2a	Autofocuspunten	94

6.2b	Autofocus via het LCD-scherm	94
6.2c	Autofocusprogramma's	95
6.3	Flitsen	96
6.4	Bracketing	98
6.5	High Dynamic Range (HDR)	100
6.5a	Wat is HDR?	100
6.5b	Dynamisch bereik	101
6.6	Histogram	103
7	Omgevingsfactoren & thema's	105
7.1	Timing	106
7.2	Het weer	109
7.3	Landschappen	110
7.3a	Voorgrond-achtergrond	112
7.3b	Welke lens?	112
7.3c	Filters	114
7.3d	Sneeuwlandschappen	115
7.3e	Landschappen bij nacht	116
7.3f	Sterrenhemel	116
7.3g	Vanuit het vliegtuig	118
7.3h	Panoramafoto's	119
7.4	Portretten	122
7.4a	Welke lens?	122
7.4b	Kiekjes	123
7.4c	Het licht	124
7.4d	Compositie	125
7.5	Kinderen	126
7.5a	Op ooghoogte	127
7.5b	Instellingen	127
7.5c	Flitsen?	128
7.6	Dieren	129
7.6a	Huisdieren	129
7.6b	In de dierentuin	130
7.6c	In het wild	131
7.6d	Op safari	132
7.6e	In de zee	133
7.7	Macro	134

7.7a	Macrolens	134
7.7b	Insecten	136
7.7c	Bloemen en planten	138
7.8	Producten	140
7.8a	Flitsen?	141
7.8b	Instellingen en accessoires	141
7.8c	Stof	142
7.9	Sport en actie	143
7.9a	Instellingen	143
7.9b	Apparatuur	145
7.9c	Binnen of buiten?	146
7.10	Architectuur	147
7.10a	Groothoeklens	148
7.10b	Licht en afstand	149
7.10c	Gebouwen	153
7.10d	Interieur	154
8	Een beetje theorie	155
8.1	Sluiterijd	156
8.1a	Wat is sluitertijd?	157
8.1b	Handige richtlijn	157
8.1c	Beeldstabilisatie	158
8.1d	Bewuste beweging	159
8.2	Diafragma	160
8.2a	De lichtkraan	161
8.2b	Scherp, scherper, scherpst	161
8.2c	Stervorming	163
8.3	Lichtgevoeligheid (ISO)	164
8.3a	Automatische stand	164
8.3b	Handmatig	164
8.3c	Ruis	166
8.4	Belichtingscompensatie	167
8.4a	Over- en onderbelichting	167
8.5	Witbalans	169
8.6	Jpeg en raw	172
8.6a	Waarom raw?	172
8.6b	Een nadeel: meer opslag	174

8.6c	Beeldbewerking	174
8.7	Buffergeheugen	175
8.8	Megapixels	176
8.9	Beeldverhoudingen	178
9	Na het fotograferen	179
9.1	Foto's overzetten	180
9.1a	Kaartlezer	180
9.1b	Wifi	181
9.1c	Via de cloud	181
9.2	Fotobeheer	181
9.3	Beeldbewerking	183
9.3a	Belichting corrigeren	183
9.3b	Schaduwen en hooglichten	183
9.3c	Kleurverzadiging	184
9.3d	Kleurtemperatuur aanpassen	185
9.3e	Verscherpen	185
9.3f	Een uitsnede maken	186
9.3g	Een scheve foto rechttrekken	186
9.3h	Perspectiefcorrectie	187
9.3i	Vlekken verwijderen	188
9.3j	Beweging simuleren	188
9.4	Software en apps voor beeldbewerking	189
9.4a	Onlinesoftware	189
9.4b	Offlinesoftware	191
9.4c	Handige apps	193
9.5	Foto's delen	198
9.5a	Via Picasa-webalbum	199
9.5b	Via Flickr	199
9.5c	Via Photobucket	200
9.5d	Via Panoramio	200
9.5e	Via Snapfish	201
	Begrippen	202
	Register	204

INLEIDING

Er fotograferen meer mensen dan ooit tevoren. Deze hobby was vroeger vooral weggelegd voor de fanatieke fotograaf die met een flinke camera en dure lenzen en accessoires rondliep. Fotografie was lastig en best duur als je iets anders dan een standaardcamera wilde hebben. Sinds de introductie van digitale camera's is dat veranderd. Camera's zijn een stuk gebruiksvriendelijker geworden. Een overdaad aan knopjes heeft plaatsgemaakt voor aanraakgevoelige schermen, ingebouwde hulpmenu's en handige filters en effecten. Dankzij digitale camera's en smartphones kun je direct zien of een foto is gelukt of mislukt, waardoor de steile leercurve van fotografie is afgenomen.

Tegelijkertijd zijn camera's en smartphones veelzijdiger geworden. U kunt er nu ook mee filmen, foto's en video's mee bewerken en de resultaten bijvoorbeeld via wifi op Facebook zetten. Daarnaast zijn fabrikanten erin geslaagd om zowel camera's als lenzen een stuk kleiner te maken. Dat komt vooral doordat veel componenten uit het verleden verdwenen of niet meer nodig zijn. Bijvoorbeeld omdat een sensor, die het licht opvangt en dat omzet naar een foto, in de meeste gevallen veel kleiner is geworden. Maar ook omdat een spiegel, zoals die in spiegelreflexcamera's gebruikt wordt, technisch gezien niet meer noodzakelijk is. Ook op het gebied van lenzen is veel veranderd, wat geresulteerd heeft in een kleinere omvang en een groter zoombereik. Veel moderne camera's en de meeste smartphones passen in een broekzak en bieden kwaliteit en mogelijkheden die een jaar of tien geleden nog ondenkbaar waren.

De grootste verandering is de enorme ontwikkeling die de smartphone door heeft gemaakt. De kwaliteit van de foto's en video's die daarmee gemaakt kunnen worden, is enorm toegenomen, waardoor smartphones en tablets in veel gevallen niet meer voor een 'echte' camera onderdoen. Natuurlijk, u kunt er niet zo mee zoomen als met een echte camera en bij slecht licht zijn de prestaties soms nog matig, maar in veel andere gevallen voldoen ze uitstekend. De grootste troef van de smartphone is het feit dat het apparaat altijd overal mee naartoe gaat. Binnen enkele seconden is hij voor de dag en kunt u er direct mee fotograferen of filmen. De beste camera is nog altijd de camera die u bij de hand heeft, dus daarmee heeft

de smartphone een enorme voorsprong opgebouwd. Bovendien zijn smartphones en tablets over het algemeen bijzonder eenvoudig te bedienen. U bedient hem met uw vingers en er is geen overdaad aan knoppen. Wat betreft formaat is een tablet wat minder handig om mee te nemen, maar dankzij het grote scherm kunt u wel iets makkelijker een goede compositie maken en foto's bewerken.

Of u nu een smartphone, compact-, spiegelreflex- of systeemcamera gebruikt, in alle gevallen proberen we u met dit boek op weg te helpen naar het maken van mooiere en betere foto's. We bespreken eerst de verschillende soorten camera's en gaan daarna in op het maken van de foto's zelf. U leest over de 'regels' voor een mooie compositie, praktische tips bij specifieke thema's – zoals kinderen, bloemen of actie fotograferen – en allerlei handige instellingsmogelijkheden. Dat alles natuurlijk inclusief diverse voorbeeldfoto's van geslaagde en minder geslaagde opnamen. Ik wens u veel fotoplezier!

Jeroen Horlings (1974) fotografeert al ruim 20 jaar met verschillende camera's en heeft meer dan 20 boeken over dit onderwerp geschreven. Daarnaast werkt hij als zelfstandig tech-journalist voor diverse publicaties.

1

INTRODUCTIE

Wat is het geheim van een goede foto? In dit hoofdstuk beschrijven we de vijf factoren voor succes en kijken we eens goed naar de camera.

1.1 Vijf factoren voor succes

Wat zijn de ingrediënten voor een goede foto? De beste en duurste camera? Een fijn oog voor compositie? Technisch inzicht in de beste instellingen? Mooi weer? Talent voor Photoshop? Geluk?

Eigenlijk heeft alles met elkaar te maken. We kunnen de ingrediënten voor een goede foto onderverdelen in vijf factoren. Voor de duidelijkheid: een goede foto hoeft niet aan alle vijf de factoren tegelijk te voldoen, maar hoe meer hoe beter. Maar het kan ook zo zijn dat een foto slechts aan een van de vijf factoren voldoet en toch een topplaat is.

1.1a Apparatuur

Een topfotograaf kan met iedere camera geweldige foto's maken, ook met een smartphone. De honger naar betere apparatuur is pas verantwoord als uw huidige toestel tekortschiet en de ontwikkeling van uw fotografisch kunnen belemmert. Investeer liever in een cursus dan in de nieuwste apparatuur. Een professionele camera van €4000 leidt niet automatisch tot betere foto's. De fotograaf maakt een goede foto, niet de apparatuur. Toch hebben een goede camera en vooral een goede lens grote invloed op de kwaliteit van een foto. Met goed materiaal kunt u bovendien makkelijker een goede foto maken, bijvoorbeeld dankzij veel beelden per seconde, hoge ISO-standen met weinig ruis en een scherpe, lichtsterke lens.

1.1b Compositie

Een foto met een slechte compositie zal niet snel een topfoto worden, tenzij het onderwerp of de vastgelegde actie zeer bijzonder is. Bij een goede compositie staat het onderwerp goed in beeld en is het 'spannend' vastgelegd (bijvoorbeeld door de horizon of door het spelen met de voor- en achtergrond). De compositie bepaalt of een foto interessant is om naar te kijken (zie hoofdstuk 3).

1.1c Camera-instellingen

De juiste instellingen zijn een vereiste. Een foto kan nog zo uniek zijn, als hij onscherp of veel te donker is, is dat heel teleurstellend. Het is dus zaak de instellingen goed in de gaten te houden, ook in de automatische stand. Bekijk uw foto's ook regelmatig om te controleren of alles nog goed staat. Als de instellingen en de compositie goed zijn, is in ieder geval aan de technische vereisten van een goede foto voldaan (zie hoofdstuk 4, 5 en 6 voor meer informatie over de instellingen).

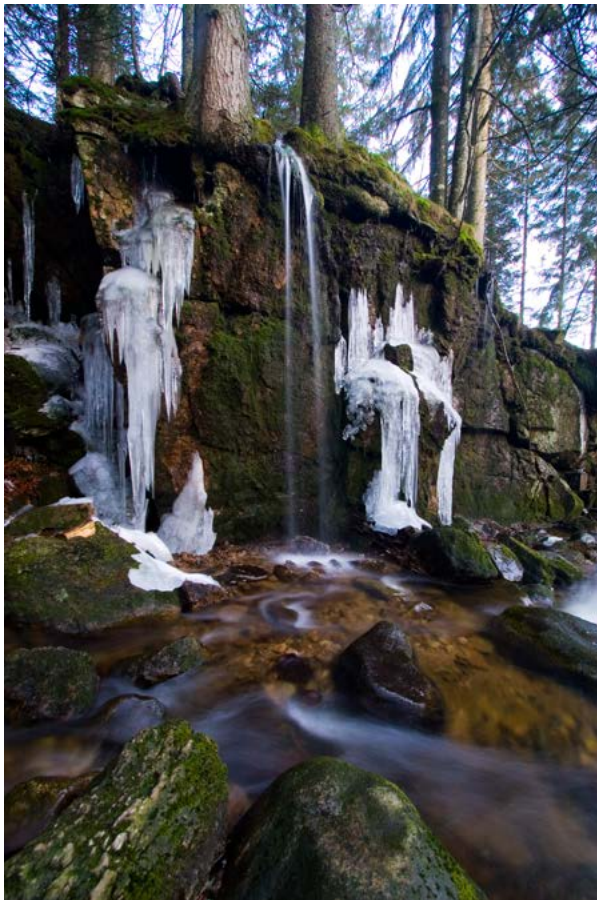
1.1d Omgevingsfactoren

De juiste omstandigheden zijn belangrijk voor een goede foto. Hierbij komt ook een portie geluk om de hoek kijken. Zonnige landschappen zijn over het algemeen mooier om naar te kijken dan een tafereel met bewolking of regen. Uitzonderingen daargelaten natuurlijk, want een indrukwekkend donkere wolkenpartij

kan ook tot een unieke foto leiden. Het licht is een belangrijke factor in de fotografie (dat eigenlijk 'schrijven met licht' is). Een goede fotograaf anticipeert op de lichtomstandigheden.

1.1e Beeldbewerking

Spijtig voor een ouderwetse fotograaf, maar het werken met een computer of tablet is tegenwoordig een verplicht onderdeel in de fotografie. Al is het maar om foto's over te zetten. Bovendien is een foto zelden in één keer perfect. Een beetje beeldbewerking kan van een goede foto een uitstekende maken of een mislukte plaat oppeppen. Wie goed is met beeldbewerking heeft een streepje voor. U kunt dan immers een foto tot in perfectie bewerken. Maar er moet natuurlijk wel wat te bewerken zijn (en daarvoor zijn de andere vier factoren weer vereist).

Een voorbeeldfoto die grotendeels aan de vijf factoren voldoet: goede compositie en instellingen (bewust een lange sluitertijd, waardoor de stroming van het water vervaagt), een goed statief (apparatuur), maar de omgevingsfactoren waren niet ideaal (weinig zonlicht en het ijs is grotendeels gesmolten) en het beeld is een beetje bewerkt (kleurverzadiging en verscherpen)